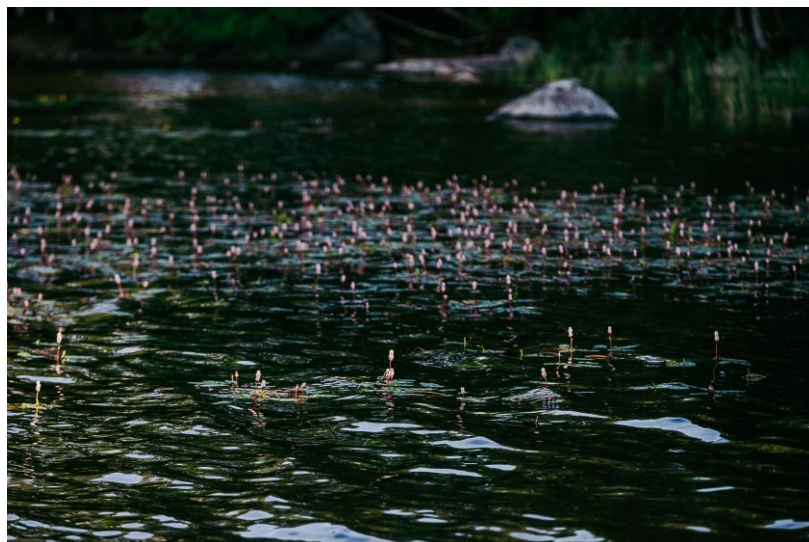

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma

2024 - 2025

Sisällysluettelo

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma.....	1
Johdanto	1
Valvonnan tavoitteet	1
Alueen ympäristöolot ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot	2
Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	2
Luvanvaraiset, yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset ja rekisteröitävät toiminnot	2
Ympäristönsuojelulain nojalla valvottavien kohteiden riskiarviointi	3
Valvontaohjelma	4
Tarkastusten maksullisuus	5
Muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva valvonta.....	5
Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta	5
Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi YSL 180 §	6
Ympäristönsuojelumääräysten valvonta	6
Haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat	6
Valvonta onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	6
Jätelain mukainen valvonta.....	6
Jätevesien käsittelyn valvonta.....	7
Maa-aineslain mukainen valvonta	7
Vesilain mukainen valvonta	7
Vesihuoltolain mukaiset tehtävät	8
Vesi- ja maastoliikennelain mukainen valvonta	8
Merenkulun ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	8
Nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	8
Ulkoilulain (606/1973) mukainen valvonta	8
Kemikaalilain mukainen valvonta.....	8
Ilmanlaadun tarkkailu	9
Muut kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat tehtävät.....	9
Ympäristönsuojelulain nojalla tehtävän valvonnan toteuttaminen	9
Valvonnan toteuttaminen, tehostaminen ja priorisointi.....	9
Yhteistyö valvonnasta vastaavien viranomaisten välillä.....	10
Käytettävissä olevat valvonnan voimavarat ja keinot	10
Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys	10
Kohdekohtainen valvontaohjelma – EI JULKINEN	1
Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteutuminen vuonna 2023.....	3
Ympäristönsuojelun valvontaohjelma vuodelle 2024	5

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma

Johdanto

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja se perustuu ympäristöriskien arviointiin.

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojelulain 168 §:ssä tarkoitettussa valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä;
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontakohteiden riskinarvioinnissa käytetään hyödyksi ympäristölautakunnan 6.11.2019 § 73 hyväksymää pisteytystä, jolla määritetään kyseisen kohteen valvontaluokka. Pohjavesi- tai muilla herkillä alueilla valvonnat suoritetaan tarvittaessa vuosittain, vaikka valvontaluokka osoittaisi harvemman tarkastustiheyden.

Jätelain mukainen suunnitelmallinen valvonta on huomioitu osana valvontasuunnitelmaa.

Toivakan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma sisältää ympäristönsuojelulain ja jätelain suunnitelmallisen valvonnan lisäksi keskeiset ympäristöviranomaisen toimivaltaan kuuluvan lainsäädännön mukaiset muut valvontatehtävät. Valvontasuunnitelman valtuustokausittainen päivittäminen on käytännössä järkevintä ja tämä suunnitelma kattaa vuodet 2024 ja 2025. Suunnitelma tarkastetaan jatkossa neljän vuoden välein, lupa- ja ympäristöjaoston toimikauden alussa.

Valvonnan tavoitteet

Tavoitteena on järjestää valvonta ympäristönsuojelulain valvonnan järjestämisestä säädetyn mukaisesti. Ympäristölupavelvollisten toimintojen valvonnan tavoitteena on huolehtia siitä, että toiminta on ympäristönsuojelulain ja sen perusteella annettujen asetusten sekä ympäristölupapäätöksen mukaista.

Tarkastustoiminnan säännöllisyys perustuu valvontasuunnitelmaan ja -ohjelmaan. Valvonta kohdistetaan riskien arvioinnin perusteella ensisijaisesti haitallisimpiin ja suurimman riskin kohteisiin. Suunnitelmallinen valvonta on maksullista, joten valvontaohjelma laaditaan siten, että tarkastustoimenpiteet on määritelty eri toimijoiden välillä johdonmukaisesti ja tasapuolisesti, toiminnasta aiheutuvien riskien perusteella ja turhaa päällekkäisyyttä välttämällä.

Alueen ympäristöolot ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Toivakan kunnan ympäristönsuojelun valvonta-alueeseen kuuluu yhteensä noin 414 km² suuruinen alue. Kunnan asukasluku oli 2407 (31.12.2022). Alueella sijaitsee keskustaajaman lisäksi alle 10 kylää. Vesistöjen osuus kunnan koko pinta-alasta on noin 52,50 km².

Alueen vedenhankinta perustuu pohjaveteen. Toivakassa on luokiteltuja pohjavesialueita seitsemän (7). Vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita (luokka 1) on kolme (3), näistä yksi on luokiteltu 1E luokkaan, muita vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita (luokka 2) on neljä (4), näistä kaksi kappaletta on luokiteltu 2E luokkaan. E-luokkaan määritellään ne pohjavesialueet, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit liittyvät pinta- ja pohjavesiin. Ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu määräyksiä pohjaveden suojelemiseksi muun muassa rajoittamalla pohjavesialueella tapahtuvaa toimintaa. Ympäristönsuojelumääräykset on päivitetty vuonna 2021 ja ovat tulleet voimaan 1.7.2021 alkaen. Pohjavesien suojelusuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty vuonna 2019. Valvonta-alueella pohjavesialueille tai niiden läheisyyteen sijoittuu muun muassa ampumarata, betonitehdas, maa-ainesten ottoalueita, maanteitä ja polttoaineen jakeluasema.

Roskaantuminen ja muuhun jätelain rikkomiseen liittyvä ympäristön viihtyisyyden väheneminen on merkittävä riski erityisesti haja-asutusalueilla. Taajama-alueilla toimivien toimijoiden osalta riskinä on terveyshaitta tai viihtyvyyden vähentyminen.

Jätehuolto järjestetään Jyväskylän seudulla yhteisesti Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa. Jätehuollon käytännön palvelutehtävistä vastaa kuntien omistama jäteyhtiö Mustankorkea Oy. Yhtiö vastaa jätehuollon käytännön järjestämisestä eli se tarjoaa kuntalaisille jätehuoltopalvelut huolehtimalla jätteiden keräyksestä, kuljetuksesta, vastaanotosta, käsittelystä ja hyödyntämisestä sekä jäteneuvonnasta. Jätehuoltoon liittyvät viranomaistehtävät ovat Jyväskylän seudun jätelautakunnan vastuulla. Lautakunta päättää muun muassa jätehuoltomääräyksistä ja jätetaksasta sekä seuraa kiinteistöjen jätehuoltovelvoitteiden asianmukaisuutta. Jätelautakunta on Jyväskylän kaupungin sekä Laukaan, Muuramen ja Toivakan kuntien yhteinen toimielin. Jätehuollon valvontatehtävistä vastaavat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Keski-Suomen ELY-keskus.

Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Luvanvaraiset, yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset ja rekisteröitävät toiminnot

Kunnallisen ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia luvanvaraisia toimintoja on yhteensä yhdeksän (9) kappaletta. Myönnettyjä ympäristölupia on marraskuun 2023 tilanteessa lisäksi yksi, minkä toiminta ei ole vielä alkanut, päätöksestä hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen johdosta (taulukko 1).

Ympäristönsuojelulain mukaisia yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisia toimintoja on yhteensä neljä (4) kpl (taulukko 1).

Ympäristönsuojelulain nojalla rekisteröityjä toimintoja alueella on kaksi (2) kpl (taulukko 1).

Taulukko 1. Kunnallisen ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvat luvanvaraiset toiminnot Toivakassa.

Toimiala	ympäristölupa	rekisteröinti	ilmoitusmenettely
Polttoaineen jakeluasema - pohjavesialueella - muualla	1	1	
Betoniasema	1		
Kiven murskaamot	3		
Jätteen ammattimainen tai laitosten käsittely	(1)		
Muu toiminta (ulkona sijaitseva ampumarata)	1		
Energiantuotantolaitos, polttoaineteho 5 – 50 mW		1	
Metsäteollisuus (sahatoiminta)			2
Eläinsuojat	3		3
yhteensä	10	2	5

Pohjavesialueella sijaitsevia toimintoja on viisi kappaletta

Lisäksi on Keski-Suomen ELY -keskuksen valvontaan kuuluvia ympäristölupia, esimerkiksi Toivakan kunnan jätevedenpuhdistamo. Ympäristölupa on aluehallintoviraston myöntämä (LSSAVI).

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ympäristönsuojelulain mukainen velvoite tallentaa, mm. lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät päätökset, rekisteröinti-ilmoitukset sekä näiden toimintojen seuranta- ja tarkkailutiedot, valtion ympäristöhallinnon ylläpitämään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA). Maa-aineslain mukaista NOTTO tietojärjestelmää ylläpitää KEHA-keskus. Kunnan valvontaviranomainen toimittaa NOTTO järjestelmään keskeiset tiedot maa-aineslain mukaisista ottamisluvista ja niihin liittyvistä otetun aineksen määrä- ja laatutiedoista. Lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusprosessit kirjataan asianhallintajärjestelmä Dynastyyn.

Ympäristönsuojelulain nojalla valvottavien kohteiden riskiarviointi

Ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on valvottava säännöllisesti määräraikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Riskinarviointi

Riskinarvioinnissa laitokset pisteytetään kuusi kohtaa sisältävässä riskinarvioinnissa (erillinen lomake) ja tämän perusteella kohteet sijoitetaan kolmeen valvontaluokkaan.

Riskinarvioinnissa yhtenä tekijänä ovat yleisesti tiedossa olevat toimialakohtaiset riskit ja niiden merkittävyys.

Lisäksi arvioidaan kohteen toimintaan liittyviä riskejä, joihin vaikuttavat toiminnan laajuus, käytettävissä olevat tilat ja laitteet, toiminnassa käytettävien kemikaalien varastointi sekä valvontahistoriassa mahdollisesti esiintyneet epäkohdat. Päästön todennäköisyyden arvioinnissa hyödynnetään myös laitoksen toimintahistoriaa

(esiintyneet poikkeus- tai onnettomuustilanteet), sekä myös toimialalla yleensä tapahtuvien ympäristöpäästöjen määrää. Päästön seurauksia arvioitaessa punnitaan, onko vaikutus ympäristössä kenties subjektiivinen haitta viihtyisyydessä ja/tai aiheutuuko päästöstä mitattavaa pilaantumista tai sen vaaraa.

Sijaintiin liittyvää riskiä arvioitaessa otetaan huomioon ympäristössä sijaitsevat pohjavesialueet, vesistöt, asutuksen läheisyys sekä muut herkät kohteet.

Kohteiden jako valvontaluokkiin

Riskinarviointi suoritetaan jokaisen ympäristöluvallisen, rekisteröitävän, tai yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvan toiminnan kohdalla ja sille saadaan pistelukema, jonka perusteella määritetään kyseisen kohteen valvontaluokka.

Taulukko 2. Valvontatiheyden määräytyminen riskinarvioinnilla

Valvontaluokka	Pistemäärät	Tarkastustiheys
luokka 1	yli 42 pistettä (42 - 63)	kohteet tarkastetaan vuosittain
luokka 2	21 – 42 pistettä	kohteet tarkastetaan kolmen vuoden välein
luokka 3	alle 21 pistettä (0 – 21)	kohteet tarkastetaan viiden vuoden välein

Valvontaluokkaa ja tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa muuttaa tiheämmäksi kohteen aiemman valvontahistorian perusteella +/- 1 vuosi tai 1 riskiluokka.

Säännöllisen valvonnan alkaessa suoritetaan määräaikaistarkastus ensin kohteille, joiden valvontatiheys on riskinarvioinnin perusteella suurin, ja jatketaan kohteiden valvontaa siitä eteenpäin valvontaluokan edellyttämällä tarkastustiheydellä.

Valvontaohjelma

Luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista on YSL 168 §:n nojalla laadittava valvontaohjelma. Valvontaohjelma tehdään vuosittain. Ohjelma tehdään edellisessä kohdassa kuvattuun riskinarviointiin perustuen. Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitokohtaisen suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Lisäksi ohjelmaan kirjataan kuvaus edellisen vuoden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelman tekeminen on lakisääteinen velvoite, joten jaoston ei tarvitse tehdä siitä erillistä hyväksymispäätöstä. Valvontaohjelmasta ja edellisen vuoden toteutumisesta laaditaan vuosittain yhteenveto, joka viedään lupa- ja ympäristöjaostolle tiedoksi.

Valvontaohjelma on ei-julkinen asiakirja niiltä osin, kuin se sisältää toimenpide- ja kohdeluettelon, jonka julkistaminen saattaa hallintolain 39 §:n tarkoittamalla tavalla heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista. Toiminnanharjoittajilla on kuitenkin oikeus saada tietää laitoksensa valvontaluokka ja sen määräytymisen perusteet.

Taulukko 3. Valvontaohjelman yhteenveto

Toimiala	Valvontaluokka
Polttoaineiden jakeluasemat - pohjavesialueella tai pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä	1
Betoniasemat	1
Kiven murskaamot	1 – 2
Muu toiminta - ulkona sijaitsevat ampumaradat	1 – 2
Metsäteollisuus	2 – 3
Eläinsuojat	2 – 3
Maa-ainesluvut	1 – 2
Jätelain 100 §:n mukaiset kohteet	1 - 3

Tarkastusten maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta sekä tarkastuksista, jotka ovat tarpeen YSL 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi peritään maksu Toivakan kunnassa hyväksytyyn ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

Muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva valvonta

Yksityiskohtainen etukäteissuunnittelu on mahdollista ympäristöluvitettujen sekä rekisteröityjen ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen osalta, nämä toiminnot tai laitokset ovat tiedossa ja niiden toiminta sekä niihin liittyvät ympäristövaikutukset ja valvontatarpeet tunnetaan. Valvontaohjelma kattaa ennalta suunniteltavissa olevat valvontatoimenpiteet. Tämän lisäksi tulee varautua yllättäen ilmenevien valvonta-asioiden hoitamiseen. Tällaisia ovat esim. lyhytaikaiset ilmoituksenvaraiset toiminnot, haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulevat asiat sekä häiriö- ja onnettomuustilanteet. Valvontaresurssia on varattava riittävästi myös ei-suunnitelmalliseen valvontaan, jotta yllättäen esille tulevat valvontatehtävät pystytään hoitamaan.

Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta

Ympäristönsuojelulain mukaan tietyistä ympäristöhaittaa aiheuttavista kertaluonteisista toiminnoista on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristölupaviranomaiselle tai valvontaviranomaiselle. Näitä toimintoja ovat ympäristönsuojelulain 118 – 120 §:n mukaiset tilanteet kuten tilapäistä melua ja tärinää aiheuttava toimenpide tai tapahtuma, kuten rakentaminen tai yleisötilaisuus.

Koeluonteisen toiminnan tarkoituksena on kokeilla esimerkiksi uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistusmenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti. Koeluonteisen toiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä otetaan huomioon koetoiminnan ajallinen kesto sekä toimintaan liittyvät ympäristöriskit. Koetoiminta pyritään tarkastamaan mahdollisuuksien mukaan ainakin kerran toiminnan aikana.

YSL 120 §:n nojalla myös muiden kuin luvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten on tehtävä ilmoitus onnettomuudesta, toimintahäiriöstä tai muusta ennakoimattomasta tilanteesta, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne. Poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastuksen tekemistä tilanteen selvittämiseksi jo ennen kuin ilmoituksen johdosta voidaan tehdä päätöstä. Päätöstä ja

siinä annettuja määräyksiä valvotaan ja mahdollisesti jälkitarkastukset ovat tarpeen.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi YSL 180 §

Ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys ei voi koskea luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Annetun määräyksen noudattamista on tarpeen valvoa. Tarkastustiheys ja muiden valvontatoimien tarve arvioidaan toiminnan ja sen ympäristövaikutusten merkittävyyden perusteella.

Ympäristönsuojelumääräysten valvonta

Ympäristönsuojelumääräysten mukaiset hakemukset ja ilmoitukset tarkastetaan ja tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä ennen asian käsittelyä. Hakemus voi koskea esimerkiksi poikkeamista velvollisuudesta poistaa käytöstä poistettu kemikaalisäiliö maaperästä. Hakemuksesta tehdään päätös, jossa annetaan tarpeelliset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ilmoitus voi koskea esim. jätteiden pienimuotoista hyödyntämistä. Mikäli ilmoitettu toiminta ei täytä ympäristönsuojelumääräysten tai lainsäädännön edellytyksiä, annetaan ilmoituksen tekijälle riittävät ohjeet toimenpiteen toteuttamiseen. Jos neuvonnalla ei saada lainsäädännön edellytyksiä täyttymään, voidaan toimenpide kieltää. Tarkastuskäynnin tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.

Haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esimerkiksi terveyshaittaa koskevissa asioissa.

Seurantatarkastuksilla varmistetaan annettujen ohjeiden ja määräysten toteutuminen.

Valvonta onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Asianosainten tekemät kirjalliset valitukset käsitellään, ja mikäli asia kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan, on sillä velvollisuus antaa asiaa koskeva valituskelpoinen päätös. Ympäristönsuojelulain 186 §:ssä on kerrottu kuka voi laittaa asian vireille. Nimettömät ja suulliset ilmoitukset otetaan käsittelyyn viranomaisen harkinnan mukaan.

Jätelain mukainen valvonta

Jätelain (646/2011) valvontaa suoritetaan pitkälti yleisöilmoitusten perusteella. Ilmoitukset liittyvät yleensä jätelain mukaiseen roskaantumiseen. Ilmoitetut kohteet tarkastetaan, jonka jälkeen ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimenpiteisiin. Suurin osa siivoamisvelvollisuuden saaneista kohteista on yksittäisiä tapauksia, mutta kohteen valvonnasta voi muodostua pitkäaikainen prosessi.

Jätteen keräyspisteitä on ilmoitettu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään yhdeksän (9) kappaletta, joista

seitsemän on hyötykeräyspisteitä ja kaksi paperinkeräyspistettä.

Jätevesien käsittelyn valvonta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan jätevedet tulee käsitellä niin, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, kuten esimerkiksi haitallisia muutoksia naapuruston talousvesikaivojen tai lähialueen pintavesien vedenlaadulle.

Pohjavesialueilla ja alle 100 metrin etäisyydellä vesistöistä sijaitsevien rakennusten käyttökuntoisten jätevesijärjestelmien tuli täyttää ympäristönsuojelulaissa, hajajätevesiasetuksessa ja kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä jäteveden käsittelylle asetetut vaatimukset 31.10.2019 mennessä. Uusilta järjestelmiltä on vaadittu tätä jo 2004 alkaen, mutta vaatimukset ulotetaan nyt myös vanhoihin järjestelmiin. Muilla alueilla sijaitsevat jätevesien käsittelyjärjestelmät on kunnostettava puhdistusvaatimusten mukaisiksi muun remontin yhteydessä.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueilla sijaitsevien, mutta jätevesiviemäriin liittymättömien kiinteistöjen tarkastukset on osin jo toteutettu. Tarkastuksia ja valvontaa on suoritettu resurssien mukaan. Lisäksi valvontatarkastuksia tehdään haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleisiin kohteisiin.

Maa-ainelain mukainen valvonta

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Valvontaviranomaisella on maa-ainelain (555/1981) mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla.

Luvanhaltijan pyynnöstä ottamisalueella tehdään aloitustarkastus, missä yhteydessä tarkistetaan, että ennen ottamistoiminnan aloittamista tehtäväksi määrätyt maaston merkinnät on tehty sekä luvan mukainen vakuus asetettu. Luvanhaltijan tulee pyytää myös lopputarkastus, jossa tarkistetaan luvan mukaisten maisemointitoimien asianmukainen toteutus. Lupaan liittyvä vakuus palautetaan hyväksytyin lopputarkastuksen jälkeen.

Muutoin ottamisen aikana maa-ainelain mukaisessa valvonnassa seurataan lupapäätöksessä asetettujen vaatimusten toteutumista, keskeisimpänä ottoalueen rajaukset, turvamerkinnot, ottamistaso, pohjaveden tarkkailutulokset sekä muutokset toiminnan laadussa ja laajuudessa. Lupaan liittyvät pohjaveden tarkkailutiedot on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Valvonta-alueella on vuoden 2023 lopussa 9 kpl voimassa olevaa maa-ainelupaa, pohjavesialueilla näistä sijaitsee kolme toiminta-aluetta. Lisäksi lopputarkastamattomia päättyneitä lupia on kolme (3) kpl.

Maa-ainelaki (23b §) edellyttää, että maa-ainesten ottamisesta ja sen vaikutusten seurannan järjestämisestä ylläpidetään tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot maa-ainelain mukaisista luvista ja ilmoituksista sekä ottamisalueiden tilan seurannasta. Tätä varten on Notto-tietojärjestelmä, mihin on kirjattu kaikki Toivakan kunnan maa-ainesten ottoluvat.

Vesilain mukainen valvonta

Aluehallintovirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat tässä laissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina.

Valvonta kohdistuu pääsääntöisesti haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleisiin kohteisiin.

Vesihuoltolain mukaiset tehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vesihuoltolain (119/2001) 11 §:n mukaiset hakemukset liittämismuutoksista vapauttamiseen (vesihuoltolaitoksen vesijohto ja jätevesiviemäri) sekä 17 c §:n mukaiset hakemukset hulevesiviemäriin liittämismuutoksista vapauttamiseen.

Vesihuoltolain mukaista kiinteistöjen verkostoihin liittämisen valvontaa toteutetaan yhteistyössä vesihuoltolaitoksen kanssa. Ympäristönsuojelu kehottaa kiinteistönomistajaa liittämään kiinteistön vesihuoltoverkostoon tai hakemaan vesihuoltolain mukaista vapautusta. Verkostoihin liittämättömät kiinteistöt selvitetään yhteistyössä vesilaitoksen kanssa.

Valvonta kohdistetaan määräaikaaisesti liittymismuutoksista vapautettujen kiinteistöjen valvontaan.

Vesi- ja maastoliikennelain mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on vesiliikennelain (782/2019) ja maastoliikennelain (1710/1995) mukainen lupa- ja valvontaviranomainen.

Vesiliikennelain nojalla käsitellään moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavia kilpailuja ja harjoituksia varten haettavia lupia.

Maastoliikennelain nojalla käsitellään ajoneuvoilla tapahtuvia kilpailuja ja harjoituksia varten haettavia lupia sekä moottorikelkkareitin reittisuunnitelmien hyväksymisiä ja reittien lakkauttamisasioita.

Valvontaa suoritetaan lupakäsittelyn yhteydessä tai haitan kärsijän ilmoituksen perusteella.

Merenkulun ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös kunnan hyväksymien satamaa koskevien jätehuoltomääräysten valvonta. Toivakassa ei sijaitse yhtään satamaa, joka olisi luonteeltaan ja kooltaan merenkulun ympäristönsuojelulain määrittelemä huvivenesatama. Ilman muutoksia satamat ovat velvollisia kolmen vuoden välein ilmoittamaan viranomaiselle, että suunnitelma on edelleen voimassa.

Nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset

Valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) 9 §:n mukainen ilmoitus kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa, josta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 14 vuorokautta ennen varastoinnin alkamista.

Lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lokakuun loppuun mennessä.

Ulkoilulain (606/1973) mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee leirintäalueita koskevat ilmoitukset sekä toimii valvovana viranomaisena.

Kemikaalilain mukainen valvonta

Kemikaalilain (599/2013) 11 §:n mukaan ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat kemikaalilain toteutumista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien

toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Ilmanlaadun tarkkailu

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadunseurannan järjestämisestä.

Valvontaa suoritetaan lupakäsittelyn yhteydessä tai haitan kärsijän ilmoituksen perusteella.

Muut kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat tehtävät

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaan sen lisäksi mitä muualla laeissa määrätään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista tehtävistä, tulee ympäristönsuojeluviranomaisen:

- huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä
- huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista
- osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
- antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille
- huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa
- edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
- suorittaa muut sille Toivakan kunnan hallintosäännöllä määrätyt tehtävät

Edellä mainittuja tehtäviä hoidetaan mahdollisuuksien ja resurssien mukaan, kuitenkin siten, että tehtäviä priorisoidaan niiden kiireellisyyden ja ympäristönsuojelullisen merkityksen mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain nojalla tehtävän valvonnan toteuttaminen

Ympäristönsuojelulaisissa tarkoitetulla valvonta- ja lupaviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus valvontaa varten saada tarpeellisia tietoja toiminnanharjoittajalta, kulkea toisen alueella, tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä, päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan sekä tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia (YSL 172 §).

Keskeisin valvonnan keino ovat riskinarvioinnin perusteella tehtävät valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset. Lisäksi tarkastuksia tehdään valitusten johdosta, toiminnan muuttuessa tai aiemmin havaittujen epäkohtien korjaamisen toteamiseksi. Tarkastuksia tehdään tarvittaessa myös ympäristölupahakemuksen ja rekisteröinti-ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. Valvontatyöhön sisältyy lisäksi toiminnanharjoittajilta saatavien vuosiraporttien tarkistaminen ja muiden ympäristölupamääräyksissä vaadittujen selvitysten ja suunnitelmien hyväksyminen sekä akuutteihin tilanteisiin reagoiminen.

Valvonnan toteuttaminen, tehostaminen ja priorisointi

Ympäristönsuojelulain 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämättömä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma.

Yhteistyö valvonnasta vastaavien viranomaisten välillä

Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi osallistumalla yhteisille tarkastuksille. Lisäksi ELY-keskukselta pyydetään lausuntoja ympäristölupahakemuksista. ELY-keskuksen viranhaltijoita konsultoidaan muun muassa lainsäädännön tulkinnessa tai ympäristönsuojelun erityisosaamisalueisiin liittyvissä asioissa.

Aluehallintoviraston kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi konsultoimalla heidän asiantuntijoitaan ja tarvittaessa osallistutaan yhteisiin tarkastuksiin.

Seudullisen jätelautakunnan kanssa yhteistyö on aktiivista ja esimerkiksi kompostitarkastuksiin osallistutaan. Useimmiten näistä tulee haitan kärsijän ilmoituksia, muun muassa jyr sijäkannan lisääntymisen myötä.

Seudullisen ympäristöterveyden kanssa toteutetaan yhteisiä tarkastuksia, mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan terveyshaittaa. Lausuntoja terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään esimerkiksi ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisiin sekä ympäristölupahakemuksiin. Osa haitankärsijän ilmoituksesta vireille tulevista valvonta-asioista koskettaa myös eläinsuojelua, jolloin tehdään yhteistyötä myös tarkastuseläinlääkärin kanssa.

Rakennusvalvonnan kanssa yhteistyötä tehdään antamalla lausuntoja luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen rakennuslupahakemuksiin. Lisäksi yhteistyötä tehdään muun muassa lannan käsittelyä ja jätevesijärjestelmien rakentamista koskien.

Pelastuslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä ympäristön pilaantumisvaaraa aiheuttavissa onnettomuuksissa. Tarvittaessa virka-apua pyydetään poliisilta ja Puolustusvoimilta.

Keski-Suomen alueellinen ympäristötyöryhmä kokoontuu vuosittain ja yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa tehdään tarvittaessa muutoinkin.

Käytettävissä olevat valvonnan voimavarat ja keinot

Ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan valvontaohjelman mukaiset tarkastukset saisivat viedä enintään 25–30 % valvojan resursseista. Tarkastuskäyntien lisäksi työaikaa tulee varata raporttien tarkastuksiin, tarvittaaviin ylimääräisiin tarkastuksiin, lausuntoihin, neuvontaan sekä muihin valvontatehtäviin.

Toivakan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Toivakan lupa- ja ympäristöjaosto ja sen alaisena viranhaltijana kuntaympäristöjohtaja sekä palvelusuunnittelija.

Taulukko 4. Ympäristönsuojelutehtäviin on työaikaa käytettävissä 0,4 henkilötyövuotta (htv).

Nimike	Työaika ympäristönsuojelun tehtävissä	Työaika valvontatehtävissä
Kuntaympäristöjohtaja (toistaiseksi)	0,2	0,1
palvelusuunnittelija	0,2	

Toivakan kunnan hallintosäätöön on kirjattu yksityiskohtaiset delegoinnit viranhaltijalle.

Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ja suunnitelma päivitetään tarvittaessa.

